

(COE)AVRUPA ANTLAŞMA DİZİSİ NO.66 ARKEOLOJİK MİRASIN KORUNMASINA YÖNELİK AVRUPA SÖZLEŞMESİ , LONDRA, 6.V.1969

(COE-European Treaty Series NO: 66-European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage, London 6.V.1969)

Aşağıda imzası bulunan Avrupa Konseyi Üye Ülkeleri,

Avrupa Konseyinin amacının, kendi ortak miraslarını oluşturan idealleri ve ilkeleri korumak ve gerçekleştirmek amacıyla Üyeleri arasında daha fazla birliktelik oluşmasını sağlamak olduğunu göz önünde tutarak,

19 Aralık 1954 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Kültür Sözleşmesini ve buna ek olarak Sözleşmenin 5.maddesini göz önünde tutarak,

Arkeolojik mirasın medeniyetlerin tarihlerinin bilinmesi için gerekli olduğunu doğrulayarak, Ciddi bir şekilde harap edilme tehdidi altında olan Avrupa tarihinin en eski kaynağı Avrupa arkeolojik mirasının korunmasına yönelik ahlaki sorumluluk öncelikle söz konusu devlete ait olsa da bu sorumluluğun aynı zamanda Avrupa ülkelerinin de ortak kaygısı olduğunun bilincinde olarak;

Kültürel mirası korunmaya yönelik atılacak ilk adımın; bu mirasın tüm tarihi önemini korumak ve izinsiz kazılar sonucunda doğacak onarılması olanaksız kaybı imkansız kılmak amacıyla arkeolojik araştırmalarda ya da keşiflerde en bağlayıcı bilimsel yöntemlerin kullanılması olduğunu göz önünde tutarak;

Arkeolojik nesnelere güvence altına alan bilimsel korumayı göz önünde tutulduğunda bu durum,

- a. özellikle kamu koleksiyonlarının yararına olacak,
- b. arkeolojik bulgular piyasasında çok büyük bir gereklilik olan reforma katkıda bulunacaktır.

Gizli kapaklı yapılan kazıları yasaklamanın, arkeolojik bulguların bilimsel bir kontrolünü sağlamanın ve arkeolojik kazılara gösterilmesi gereken bilimsel önemin verilmesini sağlayacak eğitim arayışında olmanın gerekliliğini göz önünde tutarak;

Aşağıdaki hususlar konusunda görüş birliğine varmıştır:

1. madde

Bu Sözleşmenin amacını gerçekleştirmek amacıyla bilimsel verinin temel kaynağı ya da temel kaynaklarından biri olan bir dönem ya da medeniyet için kanıt teşkil edebilecek bütün kalıntılar ve nesnelere veya insanlığın varlığına dair her türlü izler arkeolojik bulgular olarak değerlendirilecektir.

2. madde

Arkeolojik objelerin saklı kaldığı kalıntıların ya da alanların korunması amacıyla Akit Tarafların her biri aşağıda belirtilen sırayla gerçekleştirilebilecek önlemleri almayı taahhüt eder.

- a.arkeolojik açıdan ilgi uyandıran alanları sınırlandırmak ve korumak;
- b.İleriki kuşaklardaki kuşaklardaki arkeologlar tarafından araştırılmak üzere maddesel bulguların korunması için yedek koruma alanlarının yaratılması.

3.madde

Bu Sözleşmenin 2. maddesine göre belirlenen alan, bölge ve sahalardaki arkeolojik kazılara gerekli bilimsel önemi tam anlamıyla vermek için Akit Tarafların her biri aşağıdaki hususları mümkün olduğunca yerine getirmeyi taahhüt eder:

- a.gizli saklı yapılan kazıları yasaklamak ve engellemek,
- b.kazıların özel bir izinle yalnızca yetkili kişiler tarafından yapılmasını sağlamak için gerekli önlemleri almak,
- c.elde edilen sonuçların kontrolünü ve korunmasını sağlamak,

4.madde

1.Çalışmanın amacı ve arkeolojik bulgulara dair elde edilen bilginin yayılması için Akit Tarafların her biri kazılar ve bulgular üzerine çıkarılan bilimsel yayınlarda bilginin en hızlı ve eksiksiz bir şekilde yayılması için gerekli bütün önlemleri alacağını taahhüt eder.

2. Bununla birlikte; Akit Tarafların her biri aşağıda belirtilen hususları gerçekleştirmenin yollarını arayacaktır.

a. kamuya ait hatta mümkün olduğu takdirde özel mülkiyete ait tüm arkeolojik objelerin ulusal bir envanterinin oluşturulması

b. kamuya ait hatta mümkün olduğu takdirde özel mülkiyete ait arkeolojik bulguların bilimsel bir katalogunun hazırlanması.

5..madde

Sözleşmenin bilimsel, kültürel ve eğitici amaçları dikkate alındığında, Akit Tarafların her biri aşağıdaki hususları yerine getirmeyi taahhüt eder.

a.Bilimsel, kültürel ve eğitici hedefleri gerçekleştirmek için arkeolojik bulguların dolaşımını kolaylaştırmak.

b. i) arkeolojik objeler,

ii) izinli ve izinsiz kazılar gibi konularda bilimsel kuruluşlar, müzeler ve yetkili ulusal merkezler arasındaki bilgi alışverişini teşvik etmek.

c.İzinsiz kazılardan ya da resmi kazılardan izinsiz bir şekilde geldiğinden şüphe edilen her türlü tekliften söz konusu ülkenin yetkili mercileri ile bu Sözleşmeye Akit Tarafların gerekli detaylarla birlikte haberdar edilmesini sağlamak için yetkisi dahilinde elinden geleni yapmak.

d.Uygurluk tarihine dair bilgilerin oluşmasında arkeolojik bulguların öneminin ve kontrolsüz kazıların bu miras için oluşturduğu tehdidin farkına varılması için kamuoyu oluşturulması için eğitici yollara başvurmak.

6.madde

1.Her bir Akit Taraf arkeolojik objelerin uluslararası dolaşımının bu objelere ilişkin kültürel ve bilimsel ilginin korunmasını hiçbir şekilde zarar uğratmayacağını temin etmek için en uygun şekilde işbirliği yapmayı taahhüt eder.

2.Her bir Akit Taraf aşağıdaki hususları yerine getirmeyi açık bir şekilde taahhüt eder.

a.Devralma politikaları Devlet kontrolünde olan müze ve buna benzer kurumlar belirli bir nedenle şüphe uyandıran, gizli saklı yapılan bir kazıdan gelen veya resmi bir kazıdan izinsiz bir şekilde gelen arkeolojik bir objeyi devralmamak için gerekli önlemleri alacaktır.

b.Akit Taraflardan birinin sınırları dahilinde bulunan ancak devralma politikalarında Devlet kontrolünde olmayan müzeler ve buna benzer diğer kurumların izleyecekleri devralma politikası için;

i Bu Sözleşme metni iletilecek,

ii Bir önceki paragrafta belirtilen ilkeler konusunda söz konusu müze ve kurumların desteğini almak için bir çaba sarf edilmeyecektir.

c.Belirli bir nedenle izinsiz kazılardan ya da resmi kazılardan izinsiz olarak elde edilmiş olduğundan şüphe edilen arkeolojik objelerin yer değiştirmeleri eğitimle, bilgilendirmeye, dikkatle ve işbirliğiyle mümkün olduğunca sınırlandırmak.

7. madde

Sözleşmenin temelini oluşturan arkeolojik mirasın korunması için işbirliği sağlamak amacıyla, her bir Akit Taraf; bu Sözleşmenin şartları çerçevesinde kabul edilen yükümlülükler bağlamında bir diğer Akit Tarafın ortaya atacağı kimlik saptama ve doğruluğunu ispat etme sorularını dikkate alacağını ve ulusal yasaların el verdiği ölçüde aktif iş birliği içinde olacağını taahhüt eder.

8.madde

Bu Sözleşmede öngörülen önlemler ülke içindeki yasal ticareti ve arkeolojik obje mülkiyetini sınırlandıramaz ve bu tür objelerin yer değiştirmesine ilişkin yasal kuralları etkileyemez.

9. madde

Her bir Akit Taraf bu Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasına ilişkin alabileceği önlemleri vakti gelince Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine bildirecektir.

10. madde

1. Bu Sözleşme, Konsey'e Üye Ülkeler tarafından imzaya açılacak; tasdik ve onaylamaya tabi tutulacaktır. Tasdik ve onaylama belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne teslim edilecektir.
2. Sözleşme, üçüncü tasdik ve onaylama belgelerinin teslim edildiği günden itibaren üç ay içerisinde yürürlüğe girecektir.
3. İmza sahibi Ülkenin tasdik ve onayıyla ilgili olarak Sözleşme tasdik ve onay belgelerinin teslim tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

11. madde

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini takiben,
 - a. 18 Aralık 1954 tarihinde Avrupa Kültürel Sözleşmesine Akit Taraf olan ancak Avrupa Konseyi üyesi olmayan her devlet bu Sözleşmeye katılabilir.
 - b. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi üye olmayan herhangi bir ülkeyi bu Sözleşmeye a katılmaya çağırabilir.
2. Bu tür bir katılım Avrupa Konseyi'nin teslim edildiği tarihten itibaren üç ay sonra yürürlüğe girecek olan katılım belgesini Genel Sekreterliğe teslim etmesiyle gerçekleşecektir.

12. madde

1. İmza sahibi her bir Ülke imza sırasında ya da tasdik veya onay belgesini sakladığı sırada ya da Sözleşmeye katılan her bir Ülke katılım belgesini teslim ederken bu Sözleşmenin uygulanacağı sınırı ya da sınırları belirleyebilir.
2. İmza sahibi her bir Üye Ülke, bu Sözleşmeyi ; tasdik ve onay belgelerini teslim ederken ya da daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne hitaben gönderilen bir bildiri ile bildiride belirtilen başka sınır ya da sınırlara, uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu ya da adına taahhüde bulunmaya yetkili olduğu tarafları kapsayacak şekilde genişletebilir.
3. Bir önceki paragrafta uygun olarak sunulan herhangi bir bildiri Bildiride belirtilen sınırlar konusuyla ilgili olarak bu Sözleşmenin 13. maddesinde ifade edilen usule uygun olarak geri çekilebilir.

13. madde

1. Bu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.
2. Herhangi bir Akit Taraf Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne bir bildirim ile anlaşmanın kaldırılacağını duyurabilir.
3. Anlaşmanın bu şekilde kaldırılması bu bildirim Genel Sekreterin eline geçmesinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

14. madde

- Avrupa Konseyi'nin Genel Sekreterliği Konsey'in Üye Ülkelerine ve bu Sözleşmeyi kabul etmiş herhangi bir Ülkeye aşağıda belirtilen hususları bildirecektir.
- a. her hangi bir imza, bir tasdik, onay ya da katılım belgesinin herhangi bir şekilde saklanması,
 - b. 10. maddeye uygun olarak bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesine ilişkin her hangi bir tarih,
 - c. 12. maddenin 2 ve 3. paragraflarındaki hükümler neticesinde alınan herhangi bir bildiri.
 - d. 13. maddenin hükümleri ve Anlaşmanın kaldırılmasının gerçekleştiği tarih neticesinde alınan herhangi bir bildiri.

Yukarıdaki hususlar neticesinde usulen yetki sahibi olarak aşağıda imzası bulunanlar bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi'nin arşivlerinde saklanmak kaydıyla tek bir kopya halinde, her iki metinde aynı derecede geçerli olmak şartıyla İngilizce ve Fransızca dillerinde 6 Mayıs 1969'da Londra'da imzalanmıştır.

Öğrenci Çevirmen: Pınar Sabuncu Artar
Öğrenci Proje Asistanı: Yaşar Serkal Yıldırım